

Socialdepartementet

Ett datalyft mot fel, fusk och frånvaro (SOU 2025:108)

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har granskat utredningens förslag och bedömningar med utgångspunkt i hur de bedöms påverka rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet. ISF begränsar därför sina synpunkter till de förslag och bedömningar som berör socialförsäkringen.

ISF:s övergripande synpunkter

ISF tillstyrker förslaget och delar bedömningen i avsnitt 5.5 om att regeringen ska ge Pensionsmyndigheten i uppdrag att utreda förutsättningarna för att schablonisera beräkning av bostadskostnader inom bostadstillägg för pensionärer.

ISF tillstyrker förslaget och bedömningarna i kapitel 7 om en utvecklad förmåga till dataanvändning.

ISF tillstyrker förslagen och bedömningarna i kapitel 8 om förändrade ändamål för behandling av personuppgifter. När det gäller den lagtekniska utformningen av ändamålsbestämmelsen anser ISF, i likhet med utredningen, att en utformning i enlighet med alternativ A är mest lämplig.

ISF tillstyrker förslagen och delar bedömningarna i kapitel 9 om ett nationellt frånvaroregister i förhållande till syftet att säkerställa korrekta utbetalningar från socialförsäkringen.

ISF tillstyrker förslaget i avsnitt 10.9 om att regeringen ska ge Skatteverket och Försäkringskassan i uppdrag att kartlägga förekomsten av fel bland individuppgifter samt sprida kunskap om hur hanteringen av uppgifterna kan stärkas.

ISF har i övrigt inga synpunkter på förslagen.

ISF:s mer utförliga inställning till vissa av förslagen och bedömningarna

5.5 Ett uppdrag om att utreda förutsättningarna för att schablonisera bostadskostnaden inom bostadstillägg för pensionärer

ISF tillstyrker förslaget om att regeringen ska ge Pensionsmyndigheten i uppdrag att utreda förutsättningarna för att schablonisera beräkning av bostadskostnader inom bostadstillägg för pensionärer.

ISF har i rapporten *Enklare regler för bostadstillägg* (ISF 2025:5) analyserat möjliga förenklingar i regelverket för bostadstillägg till personer som har sjuk- eller aktivitetsersättning. ISF bedömer i rapporten att en årlig schabloniserad uppräknings av hyreskostnader vid beräkningen av bostadstillägget kan leda till en förenklad handläggning och minskad börda på den enskilda. Schabloniseringen skulle också kunna minska skillnaderna mellan de faktiska hyreskostnaderna och den hyreskostnad som bostadstillägget grundas på. Motsvarande bedömningar som i rapporten kan enligt ISF även göras när det gäller beräkning av bostadskostnader vid bostadstillägg till pensionärer.

ISF vill framhålla att en modell med en schablonberäkning av bostadskostnaderna inte är okomplicerad att utforma och kräver överväganden i flera avseenden. Exempelvis behöver det klargöras vad som ska gälla i en situation där både den schabloniserade och den faktiska bostadskostnaden är kända för myndigheten.

9 Ett nationellt frånvaroregister

ISF tillstyrker förslagen och delar bedömningarna i kapitel 9 om ett nationellt frånvaroregister i förhållande till syftet att säkerställa korrekta utbetalningar från socialförsäkringen. Men vi vill betona vikten av att frånvarouppgifterna genomgående håller en hög kvalitet och att det är viktigt att regeringen och ansvariga myndigheter vid ett införande tar hänsyn till risken för kvalitetsbrister i ett register av det här slaget som vilar på uppgifter från en stor mängd skolhuvudmän. Det är olämpligt om felaktiga uppgifter från ett sådant här register leder till felaktiga beslut där den enskilde hänvisas till att begära omprövning.

Detta yttrande har beslutats av den vikarierande generaldirektören Dan Ljungberg. Utredaren Helen Ljungbeck har varit föredragande. I beredningen har också Sandra Engelbrecht deltagit. Vid den slutliga handläggningen har chefsjuristen och tf. enhetschef Madelene Bougas Lööf samt enhetscheferna Sofie Cedstrand, Måns Nerman och Elin Sundberg deltagit.



Dan Ljungberg



Helen Ljungbeck